

Sygn. akt XVII AmC 4657/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie-Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Dąbrowski

Protokolant: Anastazja Chojnacka

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2013 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w P.

przeciwko M. K.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

1) uznaje za niedozwolone i zakazuje M. K. wykorzystywania w umowach z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści:

„Zwrot produktów przez Klienta jest możliwy wyłącznie wtedy, gdy produkt nie był używany. Zwracane przez Klienta produkty muszą być kompletne jeśli były zabezpieczone fabrycznie przed otwarciem nie mogą być zwrócone po zdjęciu folii, usunięciu zabezpieczeń, zniszczeniu pudełka. Płyty CD, płyty DVD, kasety MC muszą być zwracane w oryginalnym, nienaruszonym opakowaniu tj. z oryginalną nie usuniętą folią i niezniszczonym pudełkiem”.

2) nie obciąża M. K. kosztami zastępstwa procesowego,

3) nakazuje pobrać od pozwanej M. K. na rzecz Skarbu Państwa - Sąd Okręgowy w Warszawie kwoty 600 zł (sześćset złotych) tytułem opłaty stałej od pozwu, od której uiszczenia powód był zwolniony z mocy prawa,

4) zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanej M. K.

SSO Dariusz Dąbrowski

sygn. akt XVII AmC 4657 / 12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2012-05-31 powód – (...)

z siedzibą w P. w sprawie o sygn. akt **XVII AmC 465712** - domagał się uznania za niedozwolone i zakazania wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia o treści:

"Zwracane przez Klienta produkty muszą być kompletne jeśli były zabezpieczone fabrycznie przed otwarciem nie mogą być zwrócone po zdjęciu folii (...)"

zawartego w § 21 wzorca umowy "Regulamin- Księgarnia (...)wysyłkowa sprzedaż", którym posługuje się pozwany – M. K. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...). Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

Powód wskazał, że pozwany wprowadził sporny wzorec umowy do obrotu prawnego, publikując go na prowadzonej przez siebie stronie internetowej, dostępnej pod adresem(...).

W ocenie powoda wskazane postanowienie wzorca umowy stanowi niedozwoloną klauzulę gdyż jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. Wypełniałoby tym hipotezę art. 385[1] § 1 kc, zgodnie z którym niedozwolonymi są postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione z nim indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy – z wyłączeniem postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W przekonaniu powoda przedmiotowa klauzula powinna być uznana za abuzywną, gdyż przewiduje uzależnienie prawa do zwrotu towaru kupionego na odległość od tego, aby był on identyczny jak wysłany i w oryginalnym opakowaniu. Czyni to iluzorycznym możliwość sprawdzenia towaru i następnie jego zwrot.

Pozwany przyznał, że stosował przedmiotowe postanowienie w obrocie z konsumentami i że stosowania go zaprzestał dopiero po otrzymaniu odpisu pozwu.

Wniósł także o połączenie niniejszej sprawy do wspólnego rozpoznania z toczącymi się między stronami przed tutejszym Sądem spraw, zarejestrowanych w repertorium AmC pod numerami od 4658/12 do 4669/12.

Ponadto zwrócił uwagę na fakt, że powód nie kontaktował się z nim przed wytoczeniem powództwa i nigdy nie sygnalizował, że kwestionowany zapis stanowi klauzulę abuzywną, nie wezwał go również do zmiany kwestionowanego zapisu.

Podniósł także, że występując z powództwem powód uczynił ze swego prawa użytek sprzeczny z zasadami współzycia społecznego i w konsekwencji niedopuszczalny. Argumentował, że celem postępowania nie jest ochrona praw konsumentów, ale odniesienie korzyści w postaci zasądzonych kosztów procesu.

Pozwany wniósł także o obciążenie powoda kosztami procesu (w tym również kosztami ogłoszenia wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym) na podstawie art. 101 kpc, uwagi na fakt, iż pozwany nie dał podstaw do wystąpienia przez powoda na drogę postępowania sądowego o uznanie postanowień wzorca umownego za niedozwolone oraz wobec uznania przez pozwanego powództwa.

W reakcji na podniesione przez pozwanego zarzuty, powód pismem z dnia 2012-09-28 podtrzymał w całości wszystkie wnioski i argumenty zawarte w pozwie. Dodał przy tym, że należy podkreślić fakt, iż pozwany przyznał, że stosował załączony do pozwu wzorec, zatem dał powód do wytoczenia powództwa. Nadto wniósł o oddalenie wniosku pozwanego o połączenie spraw.

Pozwem z dnia 2012-05-31 powód – (...)

z siedzibą w P. w sprawie o sygn. akt **XVII AmC 4658/12** - domagał się uznania za niedozwolone i zakazania wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia o treści:

"Zwrot produktów przez Klienta jest możliwy wyłącznie wtedy, gdy produkt nie był używany (...)"

zawartego w § 21 wzorca umowy "Regulamin- Księgarnia (...) wysyłkowa sprzedaż", którym posługuje się pozwany – M. K. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...). Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

Powód wskazał, że pozwany wprowadził sporny wzorec umowy do obrotu prawnego, publikując go na prowadzonej przez siebie stronie internetowej, dostępnej pod adresem (...).

W ocenie powoda wskazane postanowienie wzorca umowy stanowi niedozwoloną klauzulę gdyż jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. Wypełniałoby tym hipotezę art. 385[1] § 1 kc, zgodnie z którym niedozwolonymi są postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione z nim indywidualnie,

jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy – z wyłączeniem postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W przekonaniu powoda przedmiotowa klauzula powinna być uznana za abuzywną, gdyż przewiduje uzależnienie prawa do zwrotu towaru kupionego na odległość od tego, aby był on identyczny jak wysłany i w oryginalnym opakowaniu. Czyni to iluzorycznym możliwość sprawdzenia towaru i następnie jego zwrot.

Pozwany przyznał, że stosował przedmiotowe postanowienie w obrocie z konsumentami i że stosowania go zaprzestał dopiero po otrzymaniu odpisu pozwu.

Wniósł także o połączenie niniejszej sprawy do wspólnego rozpoznania ze sprawą toczącą się między stronami przed tut.. Sądem zarejestrowaną w repertorium AmC pod numerem 4657/12.

Ponadto zwrócił uwagę na fakt, że powód nie kontaktował się z nim przed wytoczeniem powództwa i nigdy nie sygnalizował, że kwestionowany zapis stanowi klauzulę abuzywną, nie wezwał go również do zmiany kwestionowanego zapisu.

Podniósł także, że występując z powództwem powód uczynił ze swego prawa użytek sprzeczny z zasadami współzycia społecznego i w konsekwencji niedopuszczalny. Argumentował, że celem postępowania nie jest ochrona praw konsumentów, ale odniesienie korzyści w postaci zasądzonych kosztów procesu.

Pozwany wniósł także o obciążenie powoda kosztami procesu (w tym również kosztami ogłoszenia wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym) na podstawie art. 101 kpc, uwagi na fakt, iż pozwany nie dał podstaw do wystąpienia przez powoda na drogę postępowania sądowego o uznanie postanowień wzorca umownego za niedozwolone oraz wobec uznania przez pozwanego powództwa.

W reakcji na podniesione przez pozwanego zarzuty, powód pismem z dnia 2012-09-28 podtrzymał w całości wszystkie wnioski i argumenty zawarte w pozwie. Dodał przy tym, że należy podkreślić fakt, iż pozwany przyznał, że stosował załączony do pozwu wzorzec, zatem dał powód do wytoczenia powództwa. Nadto wniósł o oddalenie wniosku pozwanego o połączenie spraw.

Pozwem z dnia 2012-05-31 powód – (...)

z siedzibą w P. w sprawie o sygn. akt **XVII AmC 4666/12** - domagał się uznania za niedozwolone i zakazania wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia o treści:

"Zwracane przez Klienta produkty muszą być kompletne jeśli były zabezpieczone fabrycznie przed otwarciem nie mogą być zwrócone po (...) usunięciu zabezpieczeń (...)"

zawartego w § 21 wzorca umowy "Regulamin- Księgarnia (...) wysyłkowa sprzedaż", którym posługuje się pozwany – M. K. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...). Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

Powód wskazał, że pozwany wprowadził sporny wzorzec umowy do obrotu prawnego, publikując go na prowadzonej przez siebie stronie internetowej, dostępnej pod adresem (...).

W ocenie powoda wskazane postanowienie wzorca umowy stanowi niedozwoloną klauzulę gdyż jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. Wypełniałoby tym hipotezę art. 385[1] § 1 kc, zgodnie z którym niedozwolonymi są postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione z nim indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy – z wyłączeniem postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W przekonaniu powoda przedmiotowa klauzula powinna być uznana za abuzywną, gdyż przewiduje uzależnienie prawa do zwrotu towaru kupionego na odległość od tego, aby był on identyczny jak wysłany i w oryginalnym opakowaniu. Czyni to iluzorycznym możliwość sprawdzenia towaru i następnie jego zwrot.

Pozwany przyznał, że stosował przedmiotowe postanowienie w obrocie z konsumentami i że stosowania go zaprzestał dopiero po otrzymaniu odpisu pozwu.

Wniósł także o połączenie niniejszej sprawy do wspólnego rozpoznania ze sprawą toczącą się między stronami przed tut. Sądem zarejestrowaną w repertorium AmC pod numerem 4657/12.

Ponadto zwrócił uwagę na fakt, że powód nie kontaktował się z nim przed wytoczeniem powództwa i nigdy nie sygnalizował, że kwestionowany zapis stanowi klauzulę abuzywną, nie wezwał go również do zmiany kwestionowanego zapisu.

Podniósł także, że występując z powództwem powód uczynił ze swego prawa użytek sprzeczny z zasadami współzycia społecznego i w konsekwencji niedopuszczalny. Argumentował, że celem postępowania nie jest ochrona praw konsumentów, ale odniesienie korzyści w postaci zasądzonych kosztów procesu.

Pozwany wniósł także o obciążenie powoda kosztami procesu (w tym również kosztami ogłoszenia wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym) na podstawie art. 101 kpc, uwagi na fakt, iż pozwany nie dał podstaw do wystąpienia przez powoda na drogę postępowania sądowego o uznanie postanowień wzorca umownego za niedozwolone oraz wobec uznania przez pozwanego powództwa.

W reakcji na podniesione przez pozwanego zarzuty, powód pismem z dnia 2012-09-28 podtrzymał w całości wszystkie wnioski i argumenty zawarte w pozwie. Dodał przy tym, że należy podkreślić fakt, iż pozwany przyznał, że stosował załączony do pozwu wzorec, zatem dał powód do wytoczenia powództwa. Nadto wniósł o oddalenie wniosku pozwanego o połączenie spraw.

Pozwem z dnia 2012-05-31 powód – (...)

z siedzibą w P. w sprawie o sygn. akt **XVII AmC 4668/12** - domagał się uznania za niedozwolone i zakazania wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia o treści:

"Płyty CD, płyty DVD, kasety MC muszą być zwracane w oryginalnym, nienaruszonym opakowaniu tj. z oryginalną nie usuniętą folią i niezniszczonym pudełkiem"

zawartego w § 21 wzorca umowy "Regulamin- Księgarnia (...) wysyłkowa sprzedaż", którym posługuje się pozwany – M. K. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...). Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

Powód wskazał, że pozwany wprowadził sporny wzorec umowy do obrotu prawnego, publikując go na prowadzonej przez siebie stronie internetowej, dostępnej pod adresem (...).

W ocenie powoda wskazane postanowienie wzorca umowy stanowi niedozwoloną klauzulę gdyż jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. Wypełniałoby tym hipotezę art. 385[1] § 1 kc, zgodnie z którym niedozwolonymi są postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione z nim indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy – z wyłączeniem postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W przekonaniu powoda przedmiotowa klauzula powinna być uznana za abuzywną, gdyż przewiduje uzależnienie prawa do zwrotu towaru kupionego na odległość od tego, aby był on identyczny jak wysłany i w oryginalnym opakowaniu. Czyni to iluzorycznym możliwość sprawdzenia towaru i następnie jego zwrot.

Pozwany przyznał, że stosował przedmiotowe postanowienie w obrocie z konsumentami i że stosowania go zaprzestał dopiero po otrzymaniu odpisu pozwu.

Wniósł także o połączenie niniejszej sprawy do wspólnego rozpoznania ze sprawą toczącą się między stronami przed tut. Sądem zarejestrowaną w repertorium AmC pod numerem 4657/12.

Ponadto zwrócił uwagę na fakt, że powód nie kontaktował się z nim przed wytoczeniem powództwa i nigdy nie sygnalizował, że kwestionowany zapis stanowi klauzulę abuzywną, nie wezwał go również do zmiany kwestionowanego zapisu.

Podniósł także, że występując z powództwem powód uczynił ze swego prawa użytek sprzeczny z zasadami współzycia społecznego i w konsekwencji niedopuszczalny. Argumentował, że celem postępowania nie jest ochrona praw konsumentów, ale odniesienie korzyści w postaci zasądzonych kosztów procesu.

Pozwany wniósł także o obciążenie powoda kosztami procesu (w tym również kosztami ogłoszenia wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym) na podstawie art. 101 kpc, uwagi na fakt, iż pozwany nie dał podstaw do wystąpienia przez powoda na drogę postępowania sądowego o uznanie postanowień wzorca umownego za niedozwolone oraz wobec uznania przez pozwanego powództwa.

W reakcji na podniesione przez pozwanego zarzuty, powód pismem z dnia 2012-09-28 podtrzymał w całości wszystkie wnioski i argumenty zawarte w pozwie. Dodał przy tym, że należy podkreślić fakt, iż pozwany przyznał, że stosował załączony do pozwu wzorzec, zatem dał powód do wytoczenia powództwa. Nadto wniósł o oddalenie wniosku pozwanego o połączenie spraw.

Pozwem z dnia 2012-05-31 powód – (...)

z siedzibą w P. w sprawie o sygn. akt **XVII AmC 4669/12** - domagał się uznania za niedozwolone i zakazania wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia o treści:

"Zwracane przez Klienta produkty muszą być kompletne jeśli były zabezpieczone fabrycznie przed otwarciem nie mogą być zwrócone po (...) zniszczeniu pudełka"

zawartego w § 21 wzorca umowy "Regulamin- Księgarnia (...) wysyłkowa sprzedaż", którym posługuje się pozwany – M. K. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...). Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

Powód wskazał, że pozwany wprowadził sporny wzorzec umowy do obrotu prawnego, publikując go na prowadzonej przez siebie stronie internetowej, dostępnej pod adresem (...).

W ocenie powoda wskazane postanowienie wzorca umowy stanowi niedozwoloną klauzulę gdyż jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. Wypełniałoby tym hipotezę art. 385[1] § 1 kc, zgodnie z którym niedozwolonymi są postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione z nim indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy – z wyłączeniem postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W przekonaniu powoda przedmiotowa klauzula powinna być uznana za abuzywną, gdyż przewiduje uzależnienie prawa do zwrotu towaru kupionego na odległość od tego, aby był on identyczny jak wysłany i w oryginalnym opakowaniu. Czyni to iluzorycznym możliwość sprawdzenia towaru i następnie jego zwrot.

Pozwany przyznał, że stosował przedmiotowe postanowienie w obrocie z konsumentami i że stosowania go zaprzestał dopiero po otrzymaniu odpisu pozwu.

Wniósł także o połączenie niniejszej sprawy do wspólnego rozpoznania ze sprawą toczącą się między stronami przed tut. Sądem zarejestrowaną w repertorium AmC pod numerem 4657/12.

Ponadto zwrócił uwagę na fakt, że powód nie kontaktował się z nim przed wytoczeniem powództwa i nigdy nie sygnalizował, że kwestionowany zapis stanowi klauzulę abuzywną, nie wezwał go również do zmiany kwestionowanego zapisu.

Podniósł także, że występując z powództwem powód uczynił ze swego prawa użytek sprzeczny z zasadami współzycia społecznego i w konsekwencji niedopuszczalny. Argumentował, że celem postępowania nie jest ochrona praw konsumentów, ale odniesienie korzyści w postaci zasądzonych kosztów procesu.

Pozwany wniósł także o obciążenie powoda kosztami procesu (w tym również kosztami ogłoszenia wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym) na podstawie art. 101 kpc, uwagi na fakt, iż pozwany nie dał podstaw do wystąpienia przez powoda na drogę postępowania sądowego o uznanie postanowień wzorca umownego za niedozwolone oraz wobec uznania przez pozwanego powództwa.

W reakcji na podniesione przez pozwanego zarzuty, powód pismem z dnia 2012-09-28 podtrzymał w całości wszystkie wnioski i argumenty zawarte w pozwie. Dodał przy tym, że należy podkreślić fakt, iż pozwany przyznał, że stosował załączony do pozwu wzorzec, zatem dał powód do wytoczenia powództwa. Nadto wniósł o oddalenie wniosku pozwanego o połączenie spraw.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany prowadzi działalność gospodarczą polegającą na sprzedaży detalicznej m.in. książek drogą sieci Internet. W ramach tej działalności opracował i w dacie wniesienia pozwu posługiwał się w obrocie wzorcem pt. „Regulamin-Księgarnia (...) wysyłkowa sprzedaż” zawierającym postanowienia, do których nawiązuje żądanie pozwu, tj.:

- 1) „Zwracane przez Klienta produkty muszą być kompletne jeśli były zabezpieczone fabrycznie przed otwarciem nie mogą być zwrócone po zdjęciu folii (...)” ;
- 2) „Zwrot produktów przez Klienta jest możliwy wyłącznie wtedy, gdy produkt nie był używany (...)”;
- 3) „Zwracane przez Klienta produkty muszą być kompletne jeśli były zabezpieczone fabrycznie przed otwarciem nie mogą być zwrócone po (...) usunięciu zabezpieczeń (...)”;
- 4) „Płyty CD, płyty DVD, kasety MC muszą być zwracane w oryginalnym, nienaruszonym opakowaniu tj. z oryginalną nie usuniętą folią i niezniszczonym pudełkiem”;
- 5) „Zwracane przez Klienta produkty muszą być kompletne jeśli były zabezpieczone fabrycznie przed otwarciem nie mogą być zwrócone po (...) zniszczeniu pudełka”.

Powyższe okoliczności były między stronami bezsporne.

Art. 230 kpc stanowi, że gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Za podstawę ustalenia stanu faktycznego Sąd przyjął wzajemnie niekwestionowane twierdzenia stron kierując się zasadą wyrażoną w art. 230 kpc.

Sąd przychylił się do wniosku pozwanego o połączenie spraw w trybie art. 219 kpc uznając, iż z punktu widzenia ekonomii procesowej było to celowe z uwagi na podobieństwo argumentacji w każdej z rozpatrywanych spraw. Zgodnie z w/w przepisem, Sąd może zarządzić połączenie kilku oddzielnych spraw toczących się przed nim w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia, jeżeli są one ze sobą w związku lub mogły być objęte jednym pozwem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Zważywszy na stanowisko strony pozwanej, w szczególności na brak sporu stron co do uznania niedozwolonego charakteru kwestionowanego zapisu wzorca, rozważania odnośnie okoliczności sprawy można ograniczyć do najistotniejszych stwierdzeń.

Odnosząc się do zarzutów pozwanego wskazać należy, iż z uwagi na charakter postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, okoliczność podniesiona przez pozwanego, a dotycząca nadużycia prawa podmiotowego, nie może mieć dla sprawy żadnego znaczenia. Postępowanie to ma bowiem na celu ochronę interesu ogółu konsumentów, będących potencjalnymi kontrahentami pozwanego. Jego celem nie jest natomiast indywidualna ochrona interesów powoda. Z tego względu - abstrahując od rzeczywistych pobudek, jakimi kierował się powód wytaczając niniejsze powództwo, z uwagi na obojętność tej okoliczności dla danego postępowania - nie można zaakceptować poglądu pozwanego, iż wniesienie pozwu w niniejszej sprawie stanowi nadużycie prawa podmiotowego z powodu sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (art. 5 kc). W przypadku kontroli in abstracto motywacja, jaką kieruje się powód przy wnoszeniu pozwu jest bowiem w zasadzie prawnie irrelevantna.

Nadto, z uwagi na charakter roszczeń powoda art. 479[12] § 2 kpc nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie. Zgodnie z tym przepisem w sprawach gospodarczych powód powinien dołączyć do pozwu odpis wezwania do dobrowolnego spełnienia żądania wraz z dowodem doręczenia albo wysłania go pozwanemu oraz odpisy pism świadczących o próbie wyjaśnienia spornych kwestii w drodze rokowań. Przepis ten jest jednak wyłączony w postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone przez art. 479[37] kpc.

Nieistotna procesowo jest również okoliczność, że pozwany zaprzestał stosowania przedmiotowego postanowienia po wniesieniu pozwu. W świetle art. 479[40] kpc, a zwłaszcza 479[39] kpc widać wyraźnie, że intencją ustawodawcy było umożliwienie wszczynania i prowadzenia postępowań o uznanie wzorca umowy za niedozwolone także w sytuacji zaniechania stosowania takiego postanowienia. Nie jest bowiem przedmiotem tego postępowania nakazanie przedsiębiorcy zaniechania stosowania niedozwolonego postanowienia, ale uznanie go za niedozwolone i zakazanie stosowania go z mocą wiążącą wobec osób trzecich.

Przechodząc do oceny postanowień wzorca pod kątem ich niedozwolonego charakteru, wskazać należy, że rozważania Sądu objęły swym zakresem klauzulę o treści:

„Zwrot produktów przez Klienta jest możliwy wyłącznie wtedy, gdy produkt nie był używany. Zwracane przez Klientów produkty muszą być kompletne jeśli były zabezpieczone fabrycznie przed otwarciem nie mogą być zwrócone po zdjęciu folii, usunięciu zabezpieczeń, zniszczeniu pudełka. Płyty CD, płyty DVD, kasety MC muszą być zwracane w oryginalnym, nienaruszonym opakowaniu tj z oryginalną nie usuniętą folią i niezniszczonym pudełkiem”.

Stosownie do treści art. 385[1] §1 kc, aby uznać dane postanowienie umowne za niedozwolone musi ono spełniać cztery przesłanki tj.: (I) postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione z konsumentem, (II) ukształtowane przez postanowienie prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, (III) powyższe prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta oraz (IV) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.

Ostatnia z wymienionych przesłanek, o której mowa w zdaniu drugim art. 385[1] § 1 kc, zachodzi w niniejszej sprawie, gdyż omawiane postanowienie nie reguluje głównych świadczeń stron. Główne świadczenie pozwanego z tytułu zawartych umów polega bowiem na przeniesieniu własności i wydaniu zamówionego towaru konsumentowi, zaś konsumenta na zapłacie określonej ceny.

Przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia nie może w tej sprawie mieć znaczenia wobec abstrakcyjnego charakteru kontroli postanowienia wzorca umownego. Jak już wyjaśniono, Sąd nie bada w niniejszym postępowaniu konkretnych stosunków istniejących pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby pomiędzy pozwanym a potencjalnym konsumentem. Nie ma zatem także znaczenia, czy wzorzec był, czy

też nie był zastosowany przy zawieraniu jakiejkolwiek konkretnej umowy. Kontrola ta ma bowiem charakter oceny ex ante i obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę.

Dla zastosowania omawianego przepisu przesłanki II (sprzeczność z dobrymi obyczajami) i III (rażące naruszenie interesów konsumenta), choćby ze względu na verba legis, muszą zachodzić równocześnie. Z reguły rażące naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco narusza ten interes.

Poprzez dobre obyczaje rozumiemy pewien powtarzalny wzorzec zachowań, który jest aprobowany przez daną społeczność lub grupę. Są to również pozaprawne normy postępowania, którymi przedsiębiorcy winni się kierować, ponieważ konkretne normy prawne bezpośrednio lub pośrednio do nich odsyłają. Ich treści nie da się określić w sposób wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez ludzkie postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z tym praktykami życia gospodarczego. Wszystkie one podlegają zmianom w ślad za zmieniającymi się ideologiami politycznymi i społeczno – gospodarczymi oraz przewartościowaniami moralnymi. W szczególności zaś, dobre obyczaje to normy postępowania polecające nienadużywania w stosunku do słabszego uczestnika obrotu posiadanej przewagi ekonomicznej.

W niniejszej sprawie dobrym obyczajem jest, by przedsiębiorca nie wykorzystywał swej uprzywilejowanej pozycji kontraktowej, będącej rezultatem stosowania przez niego jednostronnie ustalonego wzorca umowy. Przedstawianie konsumentom do akceptacji warunków umowy zawierających zapisy, kształtujące ich prawa i obowiązki w sposób mniej korzystny niż wynika to z powszechnie obowiązujących przepisów prawa, niewątpliwie przeczy powyższemu. Oczekiwanym jest także, by pozwany przedsiębiorca nie przenosił na konsumenta ryzyka związanego z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, które w kontekście niniejszej sprawy wiąże się z uprawnieniem do odstąpienia od umowy zawieranej na odległość. Dobrym obyczajem jest, by przedsiębiorca nie utrudniał konsumentowi realizacji jego prawa do zwrotu towaru. Poprzez zastosowanie kwestionowanego zapisu może dojść do sytuacji, gdy nabywca rzeczy nie będzie mógł skorzystać z tego prawa, ze względu na to, że uszkodził oryginalne pudełko. Oczywistym jest, że otwarcie pudełka jest niezbędne do zapoznania się z rzeczą i dopiero w tym momencie konsument jest w stanie podjąć świadomą decyzję o ewentualnym zwrocie towaru. Konsumentowi został zagwarantowany 10-dniowy termin na odstąpienie od umowy, aby mógł on w tym czasie porównać swoje oczekiwania co do produktu z rzeczywistością. Nie może zatem zyskać aprobaty praktyka stosowana przez przedsiębiorcę ograniczająca taką możliwość. Ograniczenie nałożone na konsumenta w tym zakresie wyrażające się poprzez wprowadzenie wymogu odesłania towaru w oryginalnym opakowaniu świadczy o woli utrudnienia konsumentowi możliwości skorzystania z tego uprawnienia.

W zakresie oceny stopnia naruszenia interesów konsumentów Sąd tutejszy podziela opinię Sądu Apelacyjnego w Warszawie (wyrok z dnia 2006-06-27, sygn. akt VI ACa 1505/05) naruszenie interesów konsumenta, aby było rażące, musi być doniosłe czy też znaczące. Natomiast interesy konsumenta należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, ale też każdy inny, chociażby niewymierny. Zaliczyć tu można również dyskomfort konsumenta, spowodowany takimi okolicznościami jak strata czasu, naruszenie prywatności, niedogodności organizacyjne, wprowadzenie w błąd oraz inne uciążliwości, jakie mogłyby powstać na skutek wprowadzenia do zawartej umowy ocenianego postanowienia. Przy określaniu stopnia naruszenia interesów konsumenta należy stosować nie tylko kryteria obiektywne (np. wielkość poniesionych czy groźących strat), lecz również względy subiektywne związane bądź to z przedsiębiorcą (np. renomowana firma), bądź to z konsumentem (np. seniorzy, dzieci). Konieczne jest zbadanie, jaki jest zakres groźących potencjalnemu konsumentowi strat lub niedogodności.

W niniejszej sprawie naruszenie interesu konsumenta przejawia się przede wszystkim w sferze ekonomicznej. W skrajnym przypadku, kiedy konsument pozbył się lub zniszczył oryginalne opakowanie, może zostać całkowicie pozbawiony możliwości skorzystania z prawa odstąpienia od umowy. Powoduje to naruszenie interesów prywatnych, wynikających z braku satysfakcji, związanego z niepomyślnym załatwieniem sprawy, utrudnieniem bądź uniemożliwieniem zwrotu oraz wynikającymi z tego trudnościami organizacyjnymi.

Konieczne jest również ustalenie, jak wyglądałyby prawa i obowiązki konsumenta w sytuacji braku analizowanej klauzuli (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2007-03-19, sygn. akt III SK 21/06 oraz z dnia 2007-10-11, sygn. akt III SK 9/07). Jeżeli przepisy ogólne stawiają konsumenta w lepszej sytuacji niż postanowienia proponowanej umowy, to w zasadzie postanowienia te należy uznać za niedozwolone. Z taką sytuacją mamy do czynienia w przedmiotowym postępowaniu. Gdyby kwestionowany zapis nie znajdował się we wzorcu, konsument byłby w korzystniejszym położeniu.

Ze względu na charakter działalności gospodarczej prowadzonej przez pozwanego należy zakwalifikować zawierane przez niego umowy z konsumentami jako umowy na odległość. Zastosowanie znajdzie ustawa z dnia 2000-03-02 o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Przepisy te zostały wprowadzone na podstawie implementowania Dyrektywy 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 1997-05-20 w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy, umowy zawierane z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, są umowami na odległość, jeżeli kontrahentem konsumenta jest przedsiębiorca, który w taki sposób zorganizował swoją działalność. Zgodnie natomiast z art. 7 ust. 1 ustawy konsument, który zawarł umowę na odległość, może od niej odstąpić bez podania przyczyn, składając stosowne oświadczenie na piśmie w terminie dziesięciu dni. Taki tryb reguluje m.in. wzorec umowy stosowany przez pozwanego i do niego właśnie odnosi się zakwestionowane postanowienie umowy. Zgodnie natomiast z ust. 3 w razie odstąpienia od umowy umowa jest uważana za niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań. To, co strony świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmiennym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Brak natomiast wymogu od kupującego zwrotu towaru w oryginalnym opakowaniu. Tymczasem forma postanowienia umownego stosowanego przez pozwanego w obrocie z konsumentami wyłącza możliwość zwrotu towaru, który konsument otrzymał i po otrzymaniu którego otworzył opakowanie, zapoznając się z jego zawartością.

Analizując treść omawianego zapisu wzorca stwierdzić należy, iż rażąco ogranicza ono uprawnienie konsumenta do odstąpienia od umowy w sytuacji zachowania warunków określonych w art. 7 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów. Za zmianę konieczną w granicach zwykłego zarządu należy uznać sytuację, w której odpakowanie produktu wiąże się z mniejszym lub większym uszkodzeniem oryginalnego opakowania. Wymóg odesłania towaru w oryginalnym opakowaniu oznacza, że konsument nie może się zapoznać z zakupioną rzeczą, bowiem w momencie wyjęcia jej z opakowania straci uprawnienie do odstąpienia od umowy. Natomiast aby móc podjąć świadomą decyzję co do zakupu towaru, konsument musi mieć możliwość zapoznania się z jego właściwościami, a nie jest możliwe uczynienie tego bez wyjęcia go z opakowania. Wskazać należy, iż powyższe rozważania tyczą się pierwszej części zakwestionowanego postanowienia o treści:

„Zwrot produktów przez Klienta jest możliwy wyłącznie wtedy, gdy produkt nie był używany. Zwracane przez Klientów produkty muszą być kompletne jeśli były zabezpieczone fabrycznie przed otwarciem nie mogą być zwrócone po zdjęciu folii, usunięciu zabezpieczeń, zniszczeniu pudełka.”, bowiem w ofercie sprzedażowej pozwanego znajdują się różnorodne produkty, w tym przede wszystkim książki, ale również gry planszowe oraz puzzle.

Nadto pozwany prowadzi sprzedaż internetową takich produktów jak muzyka i filmy na CD, DVD, audiobooki czy też gry komputerowe. Do tej właśnie rodzajowo węższej oferty pozwanego odnosi się ostatnie zdanie kwestionowanej przez powoda klauzuli, o treści:

„Płyty CD, płyty DVD, kasy MC muszą być zwracane w oryginalnym, nienaruszonym opakowaniu tj. z oryginalną nie usuniętą folią i niezniszczonym pudełkiem”.

Istotnie w sytuacji zwrotu przez konsumenta tychże produktów, Sprzedający nie ma obowiązku uwzględniać rezygnacji z umowy, gdy konsument usunie z nich oryginalne opakowanie. Zazwyczaj będzie to usunięcie lub przerwanie foliowego zabezpieczenia na pudełku z nośnikiem. W praktyce może się zdarzyć, że konsument- internauta w oświadczeniu o odstąpieniu od umowy będzie powoływał się na fakt otrzymania towaru z wadliwym opakowaniem.

Przedsiębiorca musi uwzględnić jednak zwrot tylko wtedy, gdy konsument udokumentuje ten fakt protokołem sporządzonym w obecności i podpisanym przez listonosza lub kuriera.

Przytoczony powyżej fragment postanowienia jest niejako powtórzeniem treści art. 10 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 2000-03-02 o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, stosownie do którego, jeżeli strony nie umówiły się inaczej, prawo odstąpienia od umowy zawartej na odległość nie przysługuje konsumentowi w wypadkach dotyczących nagrań audialnych i wizualnych oraz zapisanych na informatycznych nośnikach danych po usunięciu przez konsumenta ich oryginalnego opakowania.

W kontekście całokształtu rozważań, Sąd stanął na stanowisku, iż modyfikacja praw i obowiązków stron umowy wprowadzona przez pozwanego jest niedopuszczalna, sprzeczna z dobrymi obyczajami i w przekonaniu Sądu stanowi rażące naruszenie praw konsumentów. W szczególności treść kwestionowanego postanowienia w swej znacznej części jest niekoherentna z brzmieniem art. 7 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, co powoduje, iż sytuacja konsumenta byłaby lepsza, gdyby do wzorca umowy nie wprowadzono inkryminowanej klauzuli.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji.

W przedmiotowej sprawie nie mógł znaleźć zastosowania art. 101 kpc, gdyż nie zachodziła jedna z kumulatywnie wymienionych w nim przesłanek. Nie można mianowicie stwierdzić, że pozwany nie dał powodu do wytoczenia powództwa. W świetle art. 479[40] kpc, a zwłaszcza 479[39] kpc widać wyraźnie, że intencją ustawodawcy było umożliwienie wszczynania i prowadzenia postępowań o uznanie wzorca umowy za niedozwolone także w sytuacji zaniechania stosowania takiego postanowienia. Nie jest bowiem przedmiotem tego postępowania nakazanie przedsiębiorcy zaniechania stosowania niedozwolonego postanowienia, ale uznanie go za niedozwolone i zakazanie stosowania go z mocą wiążącą wobec osób trzecich.

Sąd postanowił nie obciążać pozwanego kosztami zastępstwa procesowego, z uwagi na zaistnienie podstaw do zastosowania art. 102 kpc, zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych można zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Szczególne przypadki o których mowa mogą dotyczyć zarówno samego przebiegu procesu, jak i okoliczności pozostających poza postępowaniem, np. sytuacji majątkowej czy życiowej stron. W niniejszej sprawie powód wytoczył kilka powództw poprzez pofragmentowanie pojedynczego postanowienia wzorca stosowanego przez pozwanego. Stosowana przez powoda praktyka stanowi okoliczność usprawiedliwiającą odstąpienie od ogólnej reguły w zakresie rozliczania kosztów postępowania.

Mając na uwadze wynik sprawy, orzeczenie o nakazaniu pobrania od strony pozwanej opłaty od pozwu uzasadnia przepis art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. nr 167 poz. 1398 ze zm.).

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt strony pozwanej zarządzono na podstawie art. 479[44] kpc.

SSO Dariusz Dąbrowski